

3. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості / В. О. Сухомлинський // Вибр. твори в 5 т. – К.: Рад. школа, 1976. – Т.1. – С. 5-502.

4. Сухомлинський В. О. Сто порад учителю / В. О. Сухомлинський. – К.: Рад. школа, 1988. – 252 с.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент І. Т. Лещенко

УРОК ЯК ДУХОВНЕ СПІЛКУВАННЯ УЧИТЕЛЯ З УЧНЯМИ В ДОСВІДІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

Я. В. Власенко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Метою дослідження є розкриття значущості й цінності уроку як духовного спілкування учителя з учнями в досвіді Василя Сухомлинського.

Восени нинішнього року педагогічна спільнота відзначатиме 100 річний ювілей від дня народження Народного учителя, тому аналіз його творчості заслуговує на увагу.

Пропонована тема є актуальною тому що, саме зараз відбувається реформування української школи, зміна підходів до навчання та проведення уроків.

У сучасній системі освіти відбувається гуманізація навчання, шкільного життя. Як альтернативу авторитарному стилю педагогічного керівництва кращі вчителі сприйняли ідеї педагогіки співробітництва, організації навчання на особистісно-гуманній основі спілкування з учнями. Сутність цих ідей полягає у створенні комунікативного забезпечення шляхом встановлення контакту з учнями, ведення з ними діалогу, дискусії на засадах інтерактивного навчання.

Урок повинен цікавити учня, бути орієнтованим на забезпечення його природних пізнавальних потреб, з одного боку, стимулювати нові пізнавальні інтереси, поглиблювати їх – з іншого. Учень має на уроці реалізувати власний творчий потенціал – знання, здібності, вміння, відчувати себе в ситуації успіху, вірити у свою спроможність розв'язувати пізнавальні завдання. Дуже важливо для дітей відчувати на уроці зацікавленість учителя у спільній з ними діяльності (інтерації). На уроці не лише повинен викладатися і закріплюватися новий матеріал, там має відбуватися ще щось дуже важливе для дитини: встановлюватися духовні зв'язки між нею і вчителем, відбуватися обмін думками, поглядами, поглиблюватися суто людські стосунки. Все це – внутрішній, невидимий бік уроку, на відміну від зовнішнього, очевидного, з його структурою, методами, засобами, формами навчання.

Вивчення досвіду роботи В.О. Сухомлинського-вчителя засвідчує, що його уроки були своєрідною формою духовного спілкування з дітьми, а не просто академічним часом, відведеним для викладу нового матеріалу та оцінки знань [3].

Переслідуючи ідею залучення учнів до розумової праці, Сухомлинський стверджував, що остання є не просто сидіння на уроці або дома за книжкою. Розумова праця – це зусилля думки. Мислення в учнів з'являється там, де є потреба відповісти на запитання, прагнучи до поєднання праці душі, мислення і рук. Важливе місце у цьому відводив проблемному навчання, коли новий матеріал учитель подає як проблему, яку учні разом із ним повинні розв'язати.

Саме Василь Сухомлинський помітив, що думка в дітей починає працювати, якщо їх повести у природу: в ліс, на луг, в поле, і там ставити дітям тисячу запитань "чому", там чекати відповіді і добиватися її. Емоційна радість, спільне переживання краси, спільне прагнення зрозуміти і дають це бажання пробудження думки. На думку

педагога, діти повинні жити в світі краси, гри, казки, музики, малюнка, фантазії, творчості. У зв'язку з цим він практикував у своїй роботі уроки думки. Це були уроки на природі, де дітям можна задавати тисячі питань.

Урок в природу – подорож до джерела живої думки. Пробудженню думки сприяло бажання зрозуміти природні явища, спостереження за ними [1]. Сухомлинський вважав, що праця думки неможлива без дитячої творчості. Він залучав школярів до складання казок, творів, самостійного вивчення окремих тем.

Видатний педагог особливу увагу приділяв проведенню уроків мислення. Він разом зі своїми колегами розробив «300 уроків мислення в природі» і створив так звану «Школу під голубим небом, Школу радості, Школу мислення і розвитку дітей». Треба, щоб у ранньому віці дітям «...відкривалося якомога більше незрозумілого... У дитини виникає багато питань: чому? ...дитина думає спостерігаючи і спостерігає думаючи, - це винятково важлива умова вияву, вираження талановитості дитини» [2].

Проаналізувавши досвід видатного педагога можна робити висновок, що саме його педагогічна спадщина може нам допомогти у реформуванні сучасної української школи. Оскільки, ми можемо почерпнути для себе багато цікавого і потрібного для навчання та виховання дітей. І не просто дітей, а майбутніх особистостей, які будуть мислити творчо та креативно.

Список використаних джерел:

1. Сухомлинський В.О. Духовний світ школяра / Сухомлинський В.О.. – Київ: Радянська школа, 1976. – 654 с. – (5 том)
2. Сухомлинський В.О. Методика виховання колективу / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: в 5 т. - К. : [б. в.], 1976-1977. - Т. I. - С. 403-637.
3. Сухомлинський В.О. Сто порад учителям // Вибр. твори: В 5 т. – К., 1976.- Т.2.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент І. Т. Лещенко

Б. Д. ГРІНЧЕНКО І НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА

А. О. Григоренко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Грінченко Борис Дмитрович (літературні псевдоніми – Василь Чайченко, П. Вартовий, Б. Вільховський та ін.) – письменник, педагог, мовознавець, етнограф, громадський діяч. Народився 27 листопада (9 грудня) 1863 року на хуторі Вільховий Яр, поблизу с. Руські Тишки (нині Сумська область) в сім'ї відставного офіцера. Хлопчик змалку любляв слухати мелодичну, поетично-лагідну рідну мову. Грамоті він навчився в сім'ї і досить рано – перечитав все, що було в батьківській бібліотеці і під впливом прочитаного почав писати вірші.

У 1874 р. поступив до Харківської реальної школи. В цей час формується суспільно-політична позиція Б. Грінченка-юнака, його тяжіння до революційного народництва [6, 206].

Саме тоді, під впливом «Кобзаря» він починає збирати та записувати почуті пісні, легенди, казки та інші фольклорні матеріали. «Першими вчителями літературними» Б. Грінченко називає В. Скотта, Д. Байрона, В. Гюго, О. Пушкіна, М. Некрасова, О. Кольцова. Саме вони сприяли формуванню вольового характеру письменника [3, 209].

Б. Д. Грінченко видав працю «Народні вчителі і українська школа» в якій показує роль русифікації в денационалізації українського населення, в його психологічному виродженні: «Коли мову будь-якого народу, як от українського, виганяють зі школи, з